

Macro Economisch Overzicht

kwartaal verslag

8 maart 2021

Introductie

Het macro economisch overzicht wordt geproduceerd door het Bureau van de VSB. De directeur Drs. Malty Dwarkasing is belast met de samenstelling hiervan. Mocht u na het lezen van het overzicht vragen hebben, dan kunt u haar contacten en wel als volgt: email adres: malty.dwarkasing@vsbstia.org en telefoon: +597520326 of +597 475286/475287 toestel 103.

Samenvatting

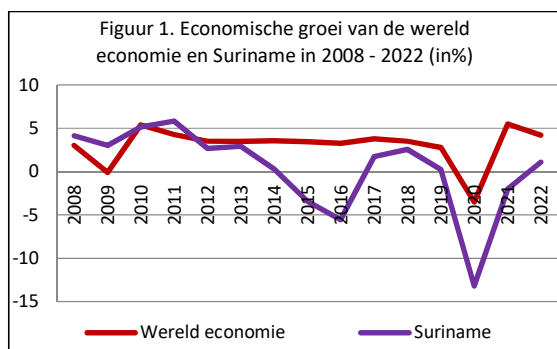
Aan de hand van de meest recente, bijgewerkte, gecorrigeerde en beschikbare statistieken en informatie, evenals de vooruitzichten tot en met februari 2021, is deze analyse gemaakt die als volgt samen te vatten is:

- De Covid-19 pandemie heeft wereldwijd tot en met begin maart 2021 ca. 113,8 miljoen besmettingen opgeleverd en 2,5 miljoen slachtoffers gemaakt. De inkrimping van de wereldeconomie in 2020 wordt door het IMF geschat op 3,5 procent met de groeiverwachting voor 2021 van ca. 5,5 procent.
- De inkrimping van de Surinaamse economie in 2020 wordt geschat op ca. 13 procent, terwijl de economie in 2021 nog steeds zal inkrimpen met ca. 2 procent. Dit komt tot uiting in het Crisis en Herstelplan 2020-2022 van de regering. De uitvoering van het herstructureringsprogramma van de regering met onder andere inkomsten verhogende maatregelen, liberalisatie van de elektra tarieven zullen inflatie omhoog duwen, de koopkracht verder doen afnemen en de economische bedrijvigheid negatief beïnvloeden.
- In 2020 was er sprake van een positief saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans van ca. 6,6 procent van het BBP, terwijl de kapitaal en financiële rekening een tekort van ca. 6,2 procent aantoonde. Een negatief statistisch verschil heeft ervoor gezorgd dat de Internationale Reserve in 2020 met USD 63 miljoen is afgenomen ten opzichte van 2019.
- Het wisselkoersbeleid is in maart verder uitgezet door de regering door het instellen van een baanbreedte van SRD 14,29 – SRD 16,30 voor de USD waarin de wisselkoers mag opereren. Ook een inwisselplicht van 30 procent van exportopbrengsten bij de CBvS is per 1 maart ingegaan. De discrepantie tussen de CBvS en de (zwarte) marktcoers is nog steeds een feit.
- De economische ontwikkelingen in het afgelopen jaar hebben ook de financiële sector zwaar geraakt. Uit de “financial soundness” indicatoren van de CBvS komt tot uiting dat de solvabiliteitsratio onder druk komen te staan, terwijl de winstgevendheid van het bankwezen significant is afgenomen in 2020.
- Uit de statistieken van overheidsfinanciën blijkt dat het financieringstekort tot en met ultimo september geschat wordt op ca.10,6 procent van het BBP. In de maand september was er sprake van een minimale overschot voor de overheid. Het internationaal Financieel adviesbureau Lazard Frères is nog bezig om te komen tot een herschikking van de schulden met de schuldeisers van de Oppenheimer schulden ter waarde van USD 675 miljoen. Er is thans sprake van een “stand still” van schuldenlast betalingen tot en met 25 maart 2021 op deze schulden.

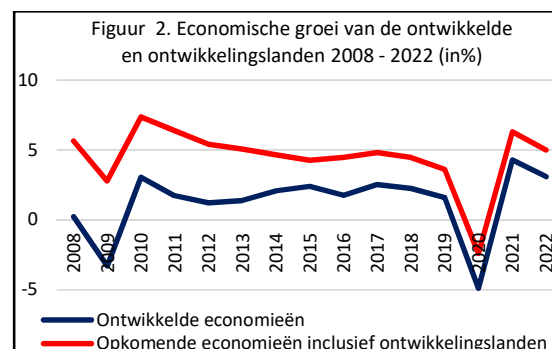
Economische groei en investeringen

Per 1 maart 2021 bedroeg wereldwijd het aantal geregistreerde Covid-19 besmette personen volgens de World Health Organization (WHO) 113,8 miljoen¹, waarvan 2,5 miljoen zijn overleden. Het Covid-19 pandemie dat in het afgelopen jaar uitbrak, heeft de wereldeconomie drastisch ontwricht. In januari 2021 heeft het IMF de geschatte groei van de wereldeconomie voor 2020 met 0,9 procent naar boven aangepast tot een inkrimping van 3,5 procent. De aanpassing van de groei is een reflectie van een hogere output van de wereldeconomie in het tweede halfjaar van 2020. Op de arbeidsmarkt zijn vooral vrouwen, jongeren en mensen in de informele sector wereldwijd geraakt door de pandemie en is de armoede in de wereld toegenomen.

De verwachte groei voor 2021 en 2022 is gesteld op respectievelijk 5,5 en 4,2 procent (figuur1). De goedkeuring van diverse vaccins en de start van vaccinatie campagnes in vele landen zijn de reden voor deze positieve groei verwachting. Echter wordt de groeiverwachting onder druk gezet, door hernieuwde golven van besmettingen in de wereld aan het eind van 2020 en in de eerste maanden van het jaar, de verspreiding van diverse varianten van het virus en de “lockdown” in diverse landen. Ook het beleid in de landen t.a.v. vaccinatie en de ontwikkeling van de wereldmarktprijzen van grondstoffen zullen de groei dit jaar beïnvloeden. Volgens het IMF is samenwerking via multilaterale instellingen nodig om de pandemie dit jaar onder controle te krijgen, vooral op het gebied van het beschikbaar stellen van het vaccin aan alle landen tegen een betaalbare prijs. Het faciliteren van COVAX is in deze van belang². Het expansief fiscaal beleid in diverse ontwikkelde landen met name de VSA, Japan en binnen de EU en het faciliterend monetair beleid met lage rentevoeten in deze landen, zullen bijdragen aan een positieve groei van de mondiale economie.

Bron: IMF WEO jan.2021 update en Crisis en Herstel plan jan.2021

Bron: IMF WEO januari 2021

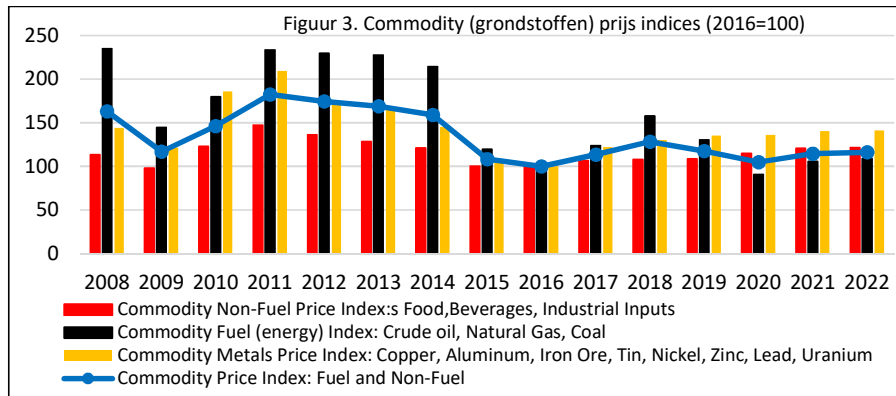
In grafiek 2 is duidelijk merkbaar dat de groei van de (traditioneel) ontwikkelde landen lager uitvalt dan die van opkomende economieën en ontwikkelingslanden. De groei is voor dit jaar gesteld op 4,3 procent en in 2022 op 3,1 procent. De groei van diverse ontwikkelde landen verschillen veelal van elkaar. Zo zal de economische bedrijvigheid van de VSA en Japan in de tweede helft van 2021 wederom op het niveau zijn als eind 2019, terwijl de bedrijvigheid in de Eurozone en het Verenigde Koninkrijk³ naar verwachting onder het niveau van eind 2019 zal blijven tot 2022. Het verschil van groei heeft te maken met de mate waarin de landen verschillen in gedragspatronen van de bevolking, volksgezondheidsbeleid op infecties, flexibiliteit en aanpassingsvermogen van economische activiteiten bij een lage mobiliteit van het volk, reeds bestaande trends en structurele rigiditeit in crisis periodes.

¹ Dit is ca. 1,5% van de wereldbevolking.

² COVID-19 Vaccines Global Access, afgekort als COVAX, is een wereldwijd initiatief gericht op eerlijke toegang tot COVID-19-vaccins onder leiding van Gavi - de Vaccin Alliantie, de Wereldgezondheidsorganisatie, de Coalitie voor “Epidemic Preparedness Innovations” en anderen.

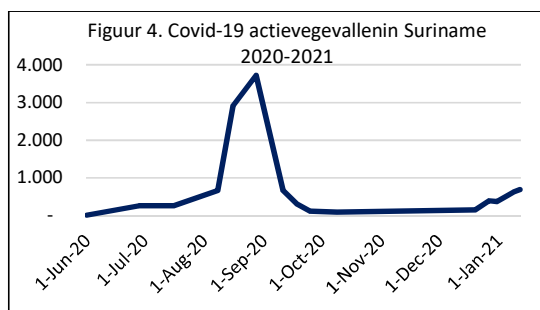
³ De economische groei van de VSA, Japan, de EU en Engeland zijn dit jaar geprojecteerd op respectievelijk 4,3 procent, 3,1 procent, 5,1 procent en 4,5 procent.

Bij de opkomende economieën en ontwikkelde landen is de groei voor 2021-2022 geprojecteerd op 6,3 en 5,0 procent (figuur 2). De hoogte van de groei binnen deze groep wordt voornamelijk gedragen door de groei in China en India⁴. De olieproducten in deze groep en economieën die voornamelijk gebaseerd zijn op toerisme zullen een langere weg tot herstel hebben. Vele landen binnen deze groep, vooral de meer lage inkomens landen hebben te kampen met hoge schulden die steeds maar aan het stijgen zijn. Wanneer de nationale schulden hoog zijn, zullen overheden met crediteuren hun schuld moeten herstructureren op basis van het Gebruikelijke Raamwerk voor schuldherschikking van de G20 landen⁵. In het afgelopen jaar zijn de investeringen in deze groep landen met uitzondering van China met ca. 10,6 procent afgenomen. De daling van investering was het grootst in Latijns America en het Caribisch gebied en Zuid Azië. Dit zal ook de economische groei potentie op middellang en lang termijn in deze regio's verzwakken.

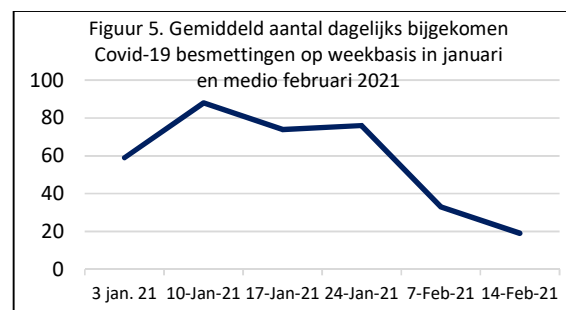

Bron: IMF WEO oktober 2021

De volume van internationale handel in 2020 nam met ca. 9,6 procent af en zal naar verwachting dit jaar toenemen met 8,1 procent. De afname van internationale handel en economische groei heeft de wereldmarktprijzen van grondstoffen in het afgelopen jaar doen dalen. In figuur 3 is merkbaar dat de afname in prijzen veelal brandstof en energie prijzen betrof, terwijl de voedselprijzen juist waren gestegen en prijzen voor metalen minimaal waren toegenomen. Naar verwachting zullen de internationale prijzen van grondstoffen in 2021 toenemen vanwege de verwachte opleving van de mondiale economische bedrijvigheid. Het is echter verwachtbaar dat olie prijzen in 2021 nog steeds beneden het niveau van voor de pandemie, 2019 zullen liggen.

Bron: Occupational Health Foundation

Bron: Occupational Health Foundation

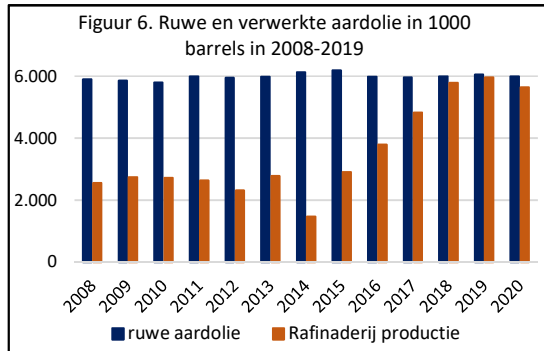
In Suriname was er in de maanden augustus en september van 2020 een piek te constateren van het aantal Covid-19 besmettingen in het afgelopen jaar, terwijl er in december 2020 en januari 2021

⁴ De groei van China en India in 2021 is geprojecteerd op 8,1 en 11,5 procent en in 2022 op 5,6 en 6,8 procent.

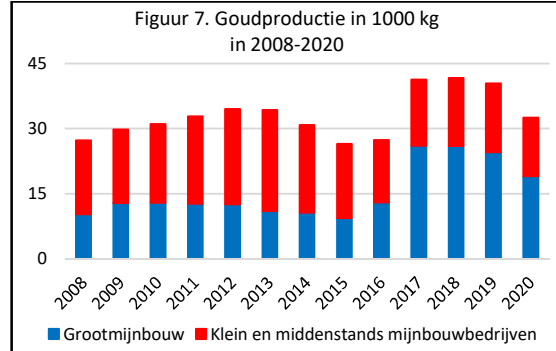
⁵ Onder dit raamwerk kunnen de laagste inkomenslanden met de crediteuren van G20 landen en de Club van Parijs komen tot schuldherschikking en schuldvermindering. De landen kunnen tevens met private crediteuren die gewillig zijn onder dezelfde voorwaarden hun schuldenlast herzien.

sprake was van een tweede golf besmettingen (figuur 4 en 5). Het gemiddeld aantal bijgekomen besmettingen op dagbasis was in de afgelopen maand februari aan het dalen (figuur 4).

De pandemie heeft ook de Surinaamse economie zwaar getroffen met een inkrimping van bijkans 13 procent. Naar verwachting zal de economie in 2021 verder inkrimpen ca. 2 procent vanwege het herstructureringsprogramma dat zal worden uitgevoerd met (figuur 1).

Bron: Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.

Bron: CBvS

Inkomsten verhogende maatregelen vanuit de overheid, liberalisatie van de elektra tarieven en andere maatregelen beschreven in het Crisis en Herstel Plan 2020-2022 van de regering zullen inflatie omhoog duwen tot ca. 50-70 procent en zal de koopkracht doen afnemen. Hierdoor zal de economische bedrijvigheid negatief beïnvloed worden. Het feit dat de economie nog niet volledig open gegooid kan worden door de pandemie, druk ook zwaar op de economische groei dit jaar.

Kijken wij naar de productie van mineralen sectoren in 2020, constateren wij dat de productie van ruwe aardolie in 2020 marginaal afnam met 1 procent tot ca. 6 miljoen vaten, terwijl de productie van de raffinaderij met ca. 4 procent afnam ten opzichte van 2019 (figuur 6). De lage wereldmarktprijzen van olie en de Covid-19 pandemie hebben weinig invloed gehad op de productie van Staatsolie in het afgelopen jaar. De investeringen van Staatsolie in 2020 bedroegen totaal ca. USD 148,1 miljoen. Hiervan is ca. USD 55 miljoen geïnvesteerd in het inkopen van aandelen in de Saramacca mijn van RGM Suriname - IAM Gold Corporation, terwijl er USD 37 miljoen geïnvesteerd is in downstream operaties (verwerking) en de rest van de investeringen in de upstream en de near- en offshore operaties. De investeringen voor 2021 zijn begroot op ca. USD 137 miljoen, waarvan het grootste deel USD 100 miljoen ten behoeve is voor upstream offshore operaties.

De statistieken van de goudproductie over 2020 tonen aan dat de productie in 2020 met 19,4 procent is afgenomen tot ca. 33000 kg ten opzichte van 2019 (figuur 7). Het effect van de pandemie op de goudproductie is duidelijk merkbaar in het afgelopen jaar. Vooral in het tweede en derde kwartaal zijn bedrijfsactiviteiten (groot mijnbouw) vanwege besmettingen van werknemers gestagneerd.

Internationale handel- en kapitaalstromen

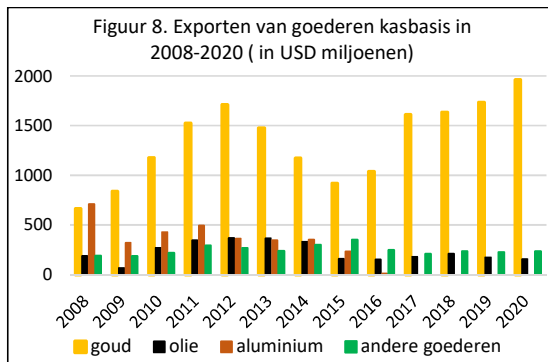
In het afgelopen jaar namen de exporten met ca. 6,9 procent toe tot USD 2,4 miljard, terwijl de importen met liefs 23,5 procent afnam tot USD 1,8 miljard (figuur 14). Hierdoor verbeterde het saldo op de lopende rekening van een tekort van ca. 12,2 procent van het BBP in 2019 naar een overschot van ca. 6,6 procent in 2020 (figuur 15).

Van de totale exportwaarde van goederen en diensten, bedroeg het aandeel van exporten uit de minerale sector ca.86,3 procent⁶. De stijgende goudprijzen in 2020 met gemiddeld 27 procent ten opzichte van 2019 was dan ook de voornaamste reden van de stijgende exporten in het afgelopen jaar, ondanks een dalende exportvolume van dit product. In figuur 11 komt tot uiting dat de gemiddelde exportprijs van goud ca. 3 procent onder de wereldmarktprijs in 2020 lag.

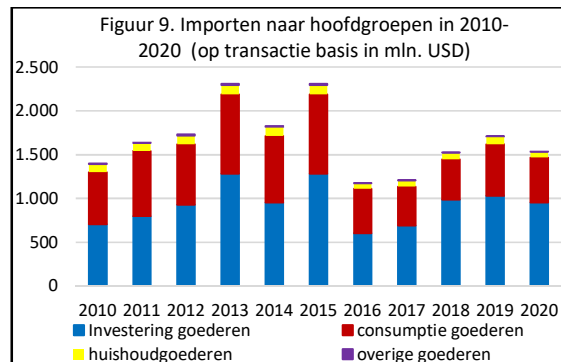
⁶ Het aandeel van goud exporten was ca. 80 procent in de totale exportwaarde van goederen en diensten in 2020.

Naast stijgende goud exporten in miljoenen USD, stegen ook de exportwaarde van rijst en hout/houtproducten in het afgelopen jaar (figuur 8). De waarde van alle andere exportgoederen namen juist af.

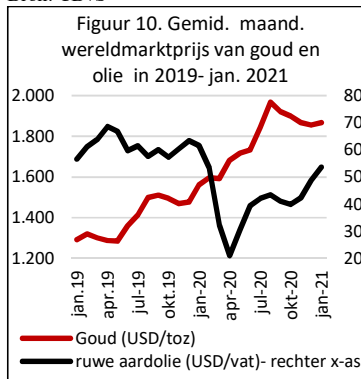
Vanwege de mondiale economische recessie doen edele metalen vooral goud het bijzonder goed, wat tot uiting komt in de stijgende goudprijzen. In het afgelopen jaar bedroeg de gemiddelde goudprijs USD 1.769,6 toz. en bereikte een piek van boven de USD 2000 in augustus van 2020 (figuur 10). Nadien nam de prijs marginaal af en begon in januari 2021 wederom te stijgen vanwege een nieuwe golf van Covid besmettingen wereldwijd en de verzwakte USD. In figuur 13 komt ook duidelijk de correlatie tussen de goudprijs en USD-index⁷ tot uiting. Dit is wederom evident in de afgelopen 6 maanden. Vanwege de verwachte opleving van de mondiale economie in 2021 zal de goudprijs volgens de Wereldbank wat lager liggen dan 2020, maar nog steeds vrij hoog zijn tot gemiddeld US 1.740 toz. De vele onzekerheden m.b.t. het onder controle brengen van de pandemie wereldwijd is hiervoor onder andere de reden. Per 2 maart 2021 bedroeg de gemiddelde wereldmarktprijs USD 1.734,2 toz.

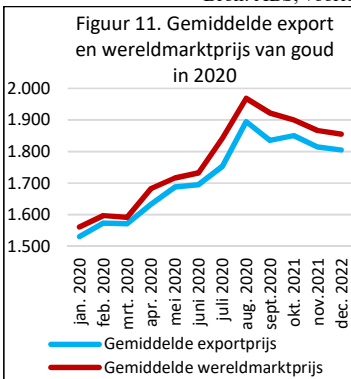
Bron: CBvS

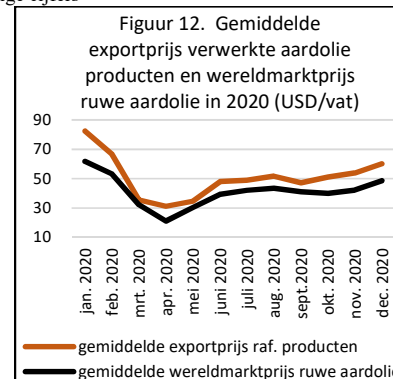
Bron: ABS, voorlopige cijfers

Bron: CBvS, www.kitco.com, Wereldbank

Bron: CBvS, www.kitco.com met bewerking VSB

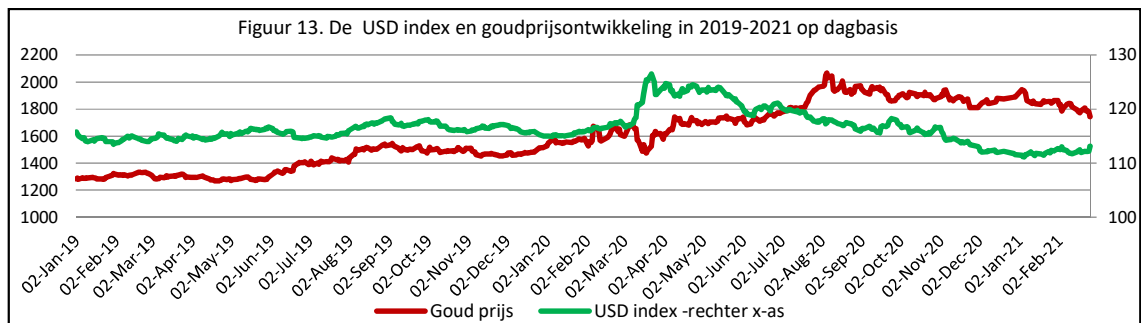
Bron: Staatsolie en Wereldbank met bewerking VSB

De afname van de exportwaarde olie met ca. 9,7 procent tot USD 154 miljoen is het gevolg van de drastische afname van de gemiddelde ruwe aardolieprijs in 2020 met ca. 33 procent tot USD 41,3 per vat. In 2020 leefde de aardolie prijs vanaf mei op, vanwege sterke doorgevoerde productievermindering door de OPEC landen en de VSA (figuur10). De gemiddelde olieprijs is in januari 2020 met ca. 10 procent gestegen ten opzichte van december vanwege de voortdurende productie beperkingen van de OPEC + alliantie en de verwachting dat de vraag zal herstellen nu Covid-19-vaccins wereldwijd worden toegediend. Ook de strenge winters in de VSA met als gevolg een afname in de olie voorraden in het land, dragen bij aan de stijgende olieprijsen.

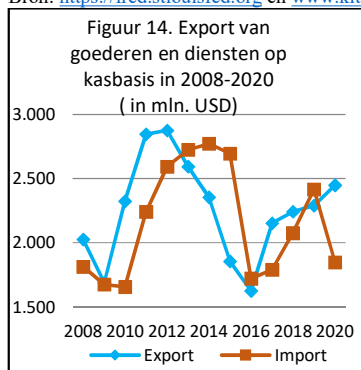
De olie-exporten van Staatsolie betreffen verwerkte aardolieproducten, waarvan “fuel oil” het voornaamste exportproduct is. In figuur 12 komt tot uiting in welke mate de gemiddelde exportprijs van

⁷ De USD index is gebaseerd op een gewogen gemiddelde van de USD t.o.v. belangrijke andere valuta die buiten de USD circuleren, te weten van de Eurozone, Canada, Japan, Engeland, Zwitserland, Australië en Zweden (Bron: Federal Reserve Bank of St. Louis).

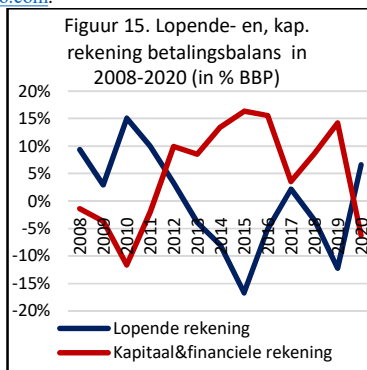
verwerkte aardolieproducten boven de wereldmarktprijs van ruwe aardolie lag. In 2020 was de gemiddelde exportprijs van verwerkte aardolieproducten ca. USD 10 per vat hoger dan gemiddelde wereldmarktprijs van ruwe aardolie.

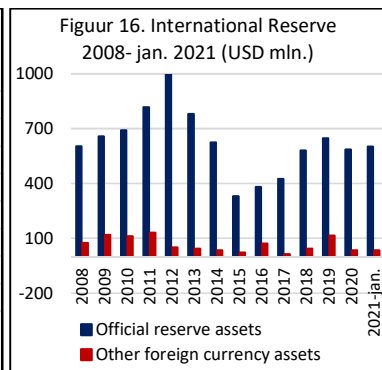
Bron: <https://fred.stlouisfed.org> en www.kitco.com.

Bron: CBvS

Bron: CBvS, bewerking VSB

Bron: CBvS

Vanwege de economische recessie met een economische groei van ca. – 13 procent in het afgelopen jaar zijn de importen drastisch afgenomen. De dalende importen betroffen niet alleen consumptie goederen, maar ook investeringsgoederen (figuur 9). De import van consumptie- en huishoud goederen zijn in 2020 met ca. 14,5 procent afgenomen, terwijl investeringsgoederen met ca. 7,7 procent afnam ten opzichte van 2019. Opmerkelijk is dat de importen in 2020 op transactie basis in het afgelopen jaar hoger lagen dan die in 2016, toen de economie met ca. 5,6 procent inkromp.

Zoals reeds is aangegeven, vertoont de lopende rekening van de betalingsbalans in 2020 een overschot van 6,6 procent van het BBP, wat neerkomt op USD 274,8 miljoen. Het tekort op de kapitaal en financiële rekening was USD 260,8 miljoen (ca. 6,2 procent van het BBP), terwijl een negatieve statistisch verschil van ca. USD 97,5 miljoen de internationale reserve heeft doen dalen met USD 63 miljoen tot USD 585 miljoen per ultimo 2020. In januari is er sprake van een lichte toename van de internationale reserve tot USD 602 miljoen (figuur 16).

De tekort op de kapitaal en financiële rekening in 2020 is toe te schrijven aan een uitstroom van FDI⁸, een toename van vreemde valuta deposito's van de algemene banken in het buitenland en een toename van afgedragen buitenlandse vorderingen van de rest van de private sector, in het bijzonder de grote mijnbouwbedrijven.

Monetaire ontwikkelingen en de financiële sector

Na de unificatie van de wisselkoers op 22 september met de devaluatie van de SRD ten opzichte van de USD van ca. 90 procent tot SRD 14,29, is het wisselkoersbeleid van de overheid verder uitgetzet in maart 2021. Per 1 maart heeft de CBvS bepaald dat de wisselkoers zich binnen een baanbreedte van

⁸Deze uitstroom van FDI betreft een nettoresultaat en geeft een afname van de verplichtingen van de FDI bedrijven aan de moedermaatschappijen weer. Het gaat hierbij voornamelijk om de grote mijnbouwbedrijven en SOL.

SRD 14,29 en SRD 16,30 mag bewegen. Transacties hoger dan de bovengrens van de baanbreedte zijn verboden. De CBvS is van plan regulier (maandelijks), de baanbreedte van de koers te evalueren en aan te passen aan de veranderde macro economische situatie en indicatoren.

Andere maatregelen m.b.t. het wisselkoersbeleid zijn beschreven in het CHP 2020-2022. Om de wisselkoers verder te stabiliseren moeten exporteurs 100 procent van hun exportopbrengsten repatriëren naar Suriname en mogen die niet aanhouden op bankrekeningen in het buitenland. Ook is er een inwisselplicht van 30 procent van exportopbrengsten tegen een wisselkoers binnen de baanbreedte via de CBvS of Algemene Banken. De ingewisselde deviezen zullen gekanaliseerd worden naar importeurs voor de import van noodzakelijke basisgoederen en brandstof.

Per 5 maart 2021 lagen de (zwarte)marktcoersen nog steeds hoger dan die van de Centrale Bank en waren als volgt:

- voor de verkoop van girale USD was de koers ca. SRD 17,50
- voor de verkoop van cash USD was de koers ca. SRD 18,30
- voor de verkoop van cash Euro was de koers ca. SRD 19,50
- voor de verkoop van girale Euro was de koers ca. SRD 20

Deze koersen die naast vraag en aanbod ook voor een groot deel door speculatieve invloeden bepaald worden, moeten met de voorgenoemde en andere ondersteunende maatregelen, op gegeven moment evenredig lopen met de (bandbreedte) koers van de CBvS. Dat is het beoogde doel van de maatregelen. Voor exporteurs is de inwisselplicht erg onvoordelig en druk wederom zwaar op het bedrijfsresultaat, als deviezen voor de import van inputs niet tegen dezelfde koers kunnen worden ingekocht, maar tegen een hogere zwarte marktcoers. Monitoring en aanpassing van deze beleidsmaatregelen en de invloed daarvan op het bedrijfsleven, is daarom erg belangrijk.

Worden de internationale wisselkoersen gevolgd, is de USD in het afgelopen jaar en de eerste twee maanden van 2021 aan het afzakken. Dit komt in tabel 1 tot uiting. De waarde van de USD is in deze periode gedaald ten opzichte van de Euro, de Chinese yuan en andere belangrijke valuta's omdat de groeivoorzichten van de VS niet langer beter zijn dan die van Europa, ook is de vraag naar de dollar als de leidende wereldwijde wissel valuta afgenomen door de vertraging van de wereldwijde handelsstromen en ook het vertrouwen van investeerders in de deugdelijkheid van het Amerikaanse monetaire beleid en de rol van de USD als veilige haven, is niet langer onwankelbaar.

Tabel 1. Gemiddelde internationale wisselkoersen van geselecteerde valuta's (1 USD t.o.v. de valuta soorten) in 2020-2021

	Q1-20	Q2-20	Q3-20	Q4- 20	feb-21
<i>Chinese yuan</i>	7,0	7,1	6,9	6,6	6,5
<i>Euro</i>	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
<i>Japane yen</i>	108,9	107,6	106,1	104,5	104,5
<i>Engelse pond</i>	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7

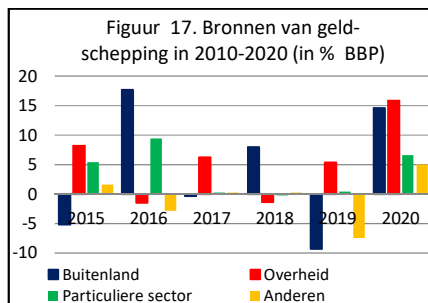
Bron: IMF

Een ander monetaire maatregel om het wisselkoersbeleid te ondersteunen en inflatie aan te pakken is verkrapping van het geldaanbod, door de SRD kasreserve van banken te verruimen van 35 tot 39 procent.

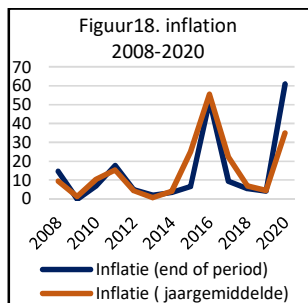
De maatschappelijke geldhoeveelheid (M2) is in 2020 met 62,1 procent toegenomen ten opzichte van 2019 tot SRD 32,9 miljard. Deze significante toename van de maatschappelijke geldhoeveelheid is het gevolg van de aanpassing van de CBvS wisselkoers, waardoor de SRD waarde van vreemde valuta (chartaal en giraal) geld enorm gestegen is en door geldcreatie ten behoeve van de overheid uit hoofde

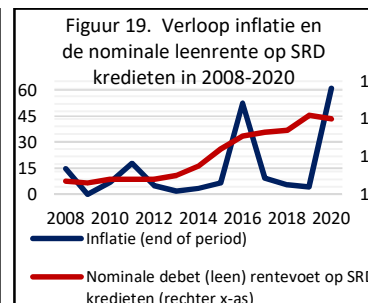
van verstrekte voorschotten door de CBvS⁹. De voornaamste bronnen van geldcreatie waren in 2020 dan ook in de eerste plaats ten behoeve van de overheid, uit het buitenland en ten behoeve van de particuliere sector (figuur 17). De liquiditeitsquote voor 2020 wordt geschat op ca.84 procent (figuur 21). Het jaareinde Inflatie in 2020 bedroeg 61 procent (figuur 18). Dit is voornamelijk het gevolg van de fluctuerende wisselkoersen in het afgelopen jaar, de wisselkoers depreciatie in september 2020 en de groei van de maatschappelijke geldhoeveelheid tegenover een afnemende productie.

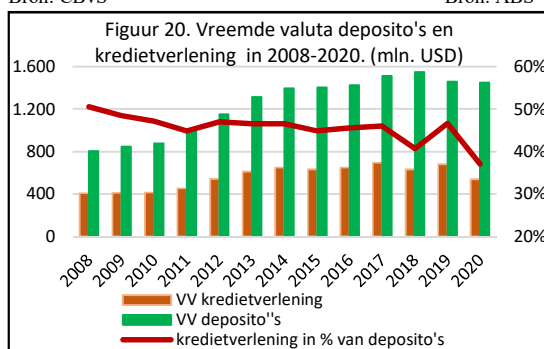
Bron: CBvS

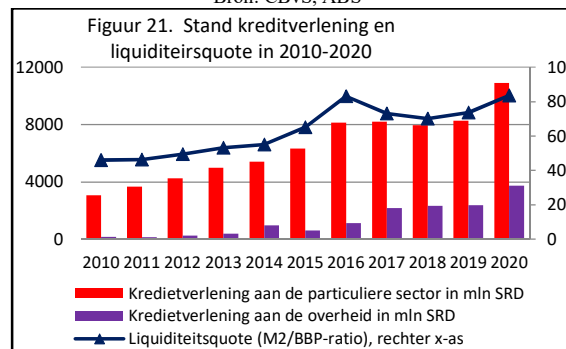
Bron: ABS

Bron: CBvS, ABS

Bron: CBvS met bewerking VSB

Bron: CBvS met bewerking VSB

In figuur 20 is er sprake van een marginale afname van de vreemde valuta deposito's bij de banken van ca. USD 10 miljoen. Dit is een afname van het tweede opeenvolgend jaar. Vanwege de inkringing van de economie in 2020, zijn ook vreemde valuta kredieten afgenomen.

De stand van de particuliere en overheidskredieten bij het bankwezen zijn in 2020 in nominale termen met respectievelijk 30,2 en 58,2 procent toegenomen veelal vanwege de depreciatie van de wisselkoers (figuur 21). In reële termen is de stand van de kredietverlening aan de particulier sector en de overheid met respectievelijk ca. 18,5 en 1,8 procent afgenomen. De banken hebben in afstemming met de CBvS in het afgelopen jaar bedrijven die niet instaat waren te voldoen aan hun schuldenlast op kredieten, uitstel van betaling gegeven. In figuur 19 wordt de leenrente op SRD kredieten en inflatie voor de periode 2008-2020 getoond. De gemiddelde leenrente per ultimo 2020 was ca. 15 procent ten opzichte van een jaareinde inflatie van 61 procent.

De depreciatie van de wisselkoers heeft ook invloed op de solvabiliteitsratio van de banken. Bij een verhoogde wisselkoers, moet het vreemd vermogen van banken en wel de vreemde valuta componenten geherwaardeerd worden, terwijl het eigen vermogen dat volledig in de lokale valuta is uitgezet, niet veranderd. Hierdoor wordt er druk uitgeoefend op de solvabiliteitsratio van de banken die volgens de standaarden van de CBvS minimaal 10 procent moeten bedragen.

In tabel 2 komt tot uiting dat deze ratio voor het totaal bankwezen per juni 2020 11,7 procent bedroeg. Met de wisselkoers depreciatie in september 2020 is de ratio onder druk komen te staan.

⁹ Verstrekte voorschotten waren t.b.v. Covid-19 noodfonds. In april 2020 was de schuld van de Staat aan de CBvS en opgelopen met ca. SRD 5,5 miljard. Delen van de schuld waren reeds in 2019 getrokken en zijn in het afgelopen jaar zichtbaar gemaakt.

De “financial soundness indicators” voor de periode 2014- juni 2020 die door de CBvS zijn gepubliceerd, geven ook aan een significante toename van de non-performing loans aan en een verslechterende winstgevendheid van het bankwezen in het eerste halfjaar van 2020 ten opzichte van ultimo 2019. De liquiditeitsratio’s echter vertonen juist een verbetering in deze periode.

Tabel 2. Financial Soundness indicators van banken over 2014-juni 2020

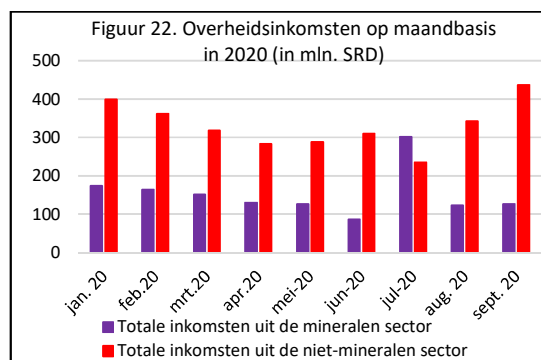
Financial Soundness Indicators van Banken														
%														
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	jun	dec	jun	dec	jun	dec	jun	dec	jun	dec	jun	dec	jun	
Solvabiliteit														
Toetsingsvermogen/Risk-weighted assets	12,4	11,5	11,2	11,3	8,3	5,5	8,7	9,3	9,1	9,6	11,0	11,4	11,7	
Tier1/Risk-weighted assets	11,2	11,4	11,1	11,3	8,3	5,5	8,0	8,7	8,7	9,0	10,3	10,8	10,8	
EV/Balans totaal	8,2	8,8	6,9	7,0	5,7	4,6	5,5	5,9	4,7	4,8	5,2	5,2	5,4	
Kwaliteit kredietportefuille														
Non-performing Loans/Bruto kredietverlening	6,8	6,2	7,7	8,4	10,3	10,8	13,2	13	12,0	12,0	11,3	10,6	13,5	
Non-performing Loans (af voorziening)/Toetsingsvermogen	37,3	33,0	38,0	39,8	59,0	76,8	62,2	52,1	43,0	40,3	36,8	34,9	46,2	
Winstgevendheid														
Return on Assets	1,0	1,7	0,5	1,3	0,5	-0,7	0,6	0,9	0,5	0,1	0,6	1,0	0,3	
Return on Equity	12,6	20,3	5,8	15,4	7,6	-11,9	11,9	16,2	8,3	1,9	10,7	16,7	4,2	
Liquidity														
Liquide middelen/ Balans totaal	32,4	30,9	32,9	32,1	30,7	32,7	37,5	37,9	41,3	40,2	43,5	46,8	49,1	
Liquide middelen/ Korte schulden	66,1	63,0	75,4	69,1	66,9	69,2	81,0	82,3	86,9	82,1	87,3	93,4	95,5	

Bron: Central Bank of Suriname

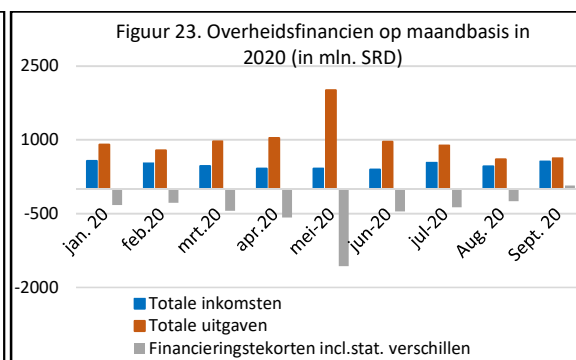
6 oktober 2020.

Overheidsfinanciën en Staatsschuld

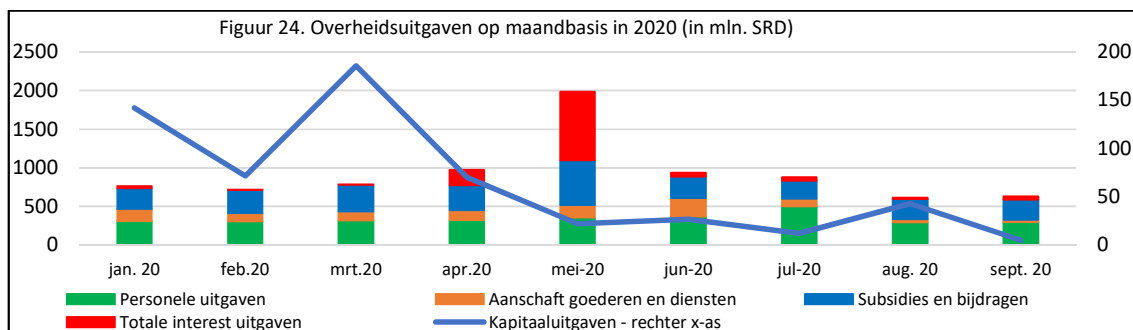
De statistieken met betrekking tot overheidsfinanciën en staatsschuld zijn beschikbaar tot en met het derde kwartaal van 2020. Tot en met september 2020 bedroegen de overheidsinkomsten SRD 1,6 miljard ten opzichte van de uitgaven die SRD 2,2 miljard bedroegen. De inkomsten uit de minerale sector waren ca. 30 procent van de totale inkomsten van de overheid in deze periode (figuur 22). In juli 2020 bedroegen de minerale inkomsten ca. SRD 301,8 miljoen, vanwege de geëinde inkomensbelasting (winstbelasting) van één van de multinationals in de goudsector.

Bron: Min. van Financiën & Planning

Bron: Min. van Financiën & Planning met bewerkingen van VSB

Bron: Min. van Financiën & Planning

De overheid heeft reeds enkele inkomstenverhogende maatregelen doorgevoerd om het overheidstekort te dichten, deze zijn o.a.:

- de government take op benzine is in augustus 2020 met SRD 1 per liter verhoogd;
- invoering van de solidariteitsheffing op het loon en inkomsten van personen en bedrijven is per 1 februari 2021 ingegaan;
- verhoging van de omzetbelasting; per 1 januari 2021 is deze als volgt gesteld: leveren van goederen 10 procent, de import van goederen 12 procent en het verrichten van diensten 8 procent.

In figuur 24 komt tot uiting dat er in het afgelopen jaar zeer weinig kapitaaluitgaven gedaan zijn door de overheid. De meeste uitgaven betroffen personele uitgaven tot ca. SRD 1,1 miljard, wat ook het resultaat was van de gehouden verkiezingen op 25 mei en daarnaast subsidies en bijdragen tot ca. SRD 753 miljoen.

Het financieringstekort (inclusief statistische verschillen) per ultimo september bedroeg ca. 10,6 procent van het BBP en wordt voor 2020 geschat op ca. 17,2 procent. De tekorten zijn voornamelijk gefinancierd door de CBvS. In figuur 23 komt tot uiting dat er in september 2020 sprake was van een minimale positief resultaat van overheidsfinanciën van ca. SRD 74 miljoen.

De effectieve staatsschuld per ultimo september 2020 bedroeg USD 3,2 miljard en maakte ca. 116 procent uit van het BBP, terwijl de wettelijke schuld-BBP ratio ca. 114 procent bedroeg. In de eerste drie kwartalen van 2020 bedroeg de betaalde schuldenlast van de overheid USD 246,4 miljoen, terwijl er ca. USD 46 miljoen achterstallige betalingen waren. Naast deze achterstallige betalingen, is er tevens sprake van enorme achterstanden op betalingen voor binnenlandse geleverde goederen en diensten aan de overheid.

De onderhandelingen met de commerciële crediteuren van de overheid door de internationale Financieel adviesbureau Lazard Frères gaan voort. Er is thans sprake van een volledige “stand still” tot en met 25 maart 2021 van de schuldenlast betalingen aan de Oppenheimer schuldeisers van USD 675 miljoen. Er wordt verder onderhandeld over de royalties uit de goudsector en onderpanden die zijn overeengekomen bij het aangaan van deze schulden en om te komen tot een volledigeerschikking met deze schuldeisers. Het herstructureringsprogramma van de overheid om de economie wederom gezond te maken en ondersteuning van het IMF aan dit proces, spelen een belangrijke rol om te komen tot een herschikking van de schuldenlast van de overheid.

Geselecteerde macro-economische indicatoren

Jaarstatistieken 2014-2021									
Reële economie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 schat./proj.	2021 proj.	Bron
Economische groei (%)	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6	0,3			ABS
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	17.294	16.357	19.489	24.082	25.918	27.575			ABS
Economische groei (%)	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6	0,3	-13,1	1,5	ABS/IMF schat + proj.
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	17.294	16.357	19.489	24.082	25.918	27.575	39.336	64.353	ABS/ IMF proj.
BBP per capita in USD**	9.379,0	8.439,2	5.498,9	5.260,0	5.798,2	6.490,1	4.661,5	6.415,0	ABS/VSB proj.
Inflatie – gemiddelde (%)	3,4	6,9	55,5	22,0	6,8	4,4	34,9		ABS/IMF
Inflatie – e.o.p. (%)	3,9	25,1	52,4	9,2	5,4	4,2	61,0		ABS/IMF
Werkloosheidspercentage (%)	0,3	7,0	10,0	7,0	9,0	8,6	11,2		IMF
Betalingsbalans (kasbasis)									
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>2.356,1</u>	<u>1.856,4</u>	<u>1.625,1</u>	<u>2.152,5</u>	<u>2.242,2</u>	<u>2.289,6</u>	<u>2.448,6</u>		CBvS
• Goud	1.169,9	916,2	1.036,7	1.608,4	1.631,6	1.732,2	1.959,5		CBvS
• Aluinaarde	351,1	232,7	7,1	0	0	0	0		CBvS
• Olie	328,4	156,4	150,3	178,1	206,6	171,0	154,4		CBvS
• Rijst en bananen	87,7	69,5	61,1	51,0	52,6	45,6	43,5		CBvS
• Hout en houtproducten	29,8	32,3	40	59,5	69,1	71,44	89,1		CBvS
• Vis en garnalen	37,1	37,8	33,0	38,8	41,6	37,6	33,6		CBvS
• Overige goederen	141,4	207,3	110,4	56,1	68,6	68,7	65,1		CBvS
• Diensten	210,7	204,2	186,5	160,6	172,1	163,1	103,4		CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>2.773,1</u>	<u>2.695,0</u>	<u>1.721,1</u>	<u>1.789,0</u>	<u>2.076,1</u>	<u>2.415,6</u>	<u>1.847,5</u>		CBvS
• Diensten	760,8	666,8	469,1	509,3	589,9	713,6	518,4		CBvS
Saldo Lopende rek. (mln. USD)	-416,3	-786,4	-160,5	69,2	-118,7	-448,9	274,8		CBvS
Saldo Kap. + Fin. rek. (mln. USD)***	696,4	771,0	501,9	112,6	297,8	518,3	-260,8		CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	164,1	266,7	300,0	98,2	119,2	-19,5	-27,1		CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	-8,1	-16,7	-5,2	2,2	-3,4	-12,2	6,6		CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)***	13,5	16,3	15,5	3,5	8,7	14,2	-6,2		CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	-8,3	-5,3	-8,4	-5,0	-0,9	-7,5	-2,3		CBvS/bewer. VSB
Totale goederen import - transactie basis (mln. USD)	<u>1.826,7</u>	<u>2.309,5</u>	<u>1.174,9</u>	<u>1.209,5</u>	<u>1.526,9</u>	<u>1.711,4</u>	<u>1.533,1</u>		ABS
• Investeringsgoederen	952,1	1.283,7	601,1	692,0	987,2	1.030,6	951,5		ABS
• Consumptie goederen	761,3	904,7	509,1	441,2	459,4	589,0	515,1		ABS
• Huishoudgoederen	105,5	106,2	61,0	73,3	75,9	89,6	64,8		ABS
• Overige goederen	7,9	14,9	3,7	3,0	4,4	2,2	1,7		ABS
Internationally Reserve (mln. USD)	625,1	330,2	381,4	424,4	580,7	647,5	584,7		CBvS
Wereldmarktprijzen in USD									
Goud USD/troz	1.266,4	1.160,1	1.250,7	1.257,5	1.268,8	1.392,6	1.769,6	1.740,0	Wereldbank proj. Okt. 20
Ruwe aardolie USD/vat	96,2	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	41,3	44,0	Wereldbank proj. Okt. 20
Ruwe aardolie USD/vat	96,2	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	41,3	46,7	IMF proj.
Monetair en Financiële sector									
Liquiditeitsquote (M2 in % BBP)	55	65	83,1	73,1	74,1	73,6	83,6		CBvS/bewer. VSB
Stand totale kredietverlening (mln. SRD)	6.370,7	6.884,3	9.212,4	10.355,5	10.491,0	10.588,3	14.534,9		CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d overheid (mln. SRD)	976,1	608,8	1.116,1	2.191,6	2.325,6	2.369,5	3.747,6		CBvS/bewer. VSB

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 schat./proj.	2021 proj.	Bron
Stand kredietverlening a/d Private sector (mln. SRD)	5.394,6	6.275,5	8.096,3	8.163,9	8.165,4	8.218,8	10.787,3		CBvS/bewer. VSB
Verkoopkoers SRD/USD (e.o.p.)	3,4	4	7,5	7,5	7,5	7,5	14,3		CBvS
Verkoopkoers SRD/USD gemiddeld	3,4	3,5	6,3	7,6	7,5	7,5	14,3		CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro (e.o.p.)	4,1	4,4	7,8	8,9	8,6	8,4	17,6		CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro gemiddeld	4,5	3,8	7	8,5	8,9	8,4	17,4		CBvS
Gemid. SRD debet (leen) rentevoet	12,5	13,4	14,1	14,3	14,4	15,2	15,0		CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	5,8	8,1	10,9	17,4	10,1	10,6	11,9		CBvS
Gemid. USD debet (leen) rentevoet	9,5	9,8	9,5	9,1	8,3	8,6	7,9		CBvS
Gemid. Euro debet(leen) rentevoet	9,6	9,2	9	8,8	8,5	8,3	8,5		CBvS

Overheidsfinanciën en Staatsschuld (kasbasis)

Financieringstekort incl. statistische verschillen (% BBP)	-5,9	-9,8	-11,3	-9,3	-11,4	-21,2	-17,2		MvF/bewer. VSB
Committeringstekort incl. statistische verschillen (%BBP)	n.b.	-9,8	-10,7	-8,8	-7,8	-18,2			MvF/bewer. VSB
Primaire niet minerale balans in % niet-minerale BBP	-12,4	-12,2	-14,8	-17,8	-20,3	-31,1			MvF/bewer. VSB
Fiscal impulse (%)	-3,3	-0,2	2,6	3	2,5	10,7			MvF/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld (mln. SRD)	5.799,0	8.779,6	9.555,8	17.991,6	18.737,5	22.453,9			BSS
Wettelijke staatsschuld (mln. USD)	1.731,0	2.173,2	1.276,7	2.392,5	2.491,7	2.985,9			BSS/bewer. VSB
Binnenland schuld aan Algemene banken (mln. USD)***	280,1	145,3	121,4	286,3	348,6	388,6			BSS/bewer. VSB
Effectieve Staatsschuld (mln. USD)	<u>1.372,4</u>	<u>1.773,5</u>	<u>1.986,8</u>	<u>2.405,4</u>	<u>2.490,3</u>	<u>2.983,5</u>			BSS/bewer. VSB
Buitenlandse Schuld (mln. USD)	810	876,1	1.425,40	1.682,70	1.715,40	1.987,00			BSS/bewer. VSB
Binnenlandse Schuld (mln. USD)	562,4	897,4	561,4	722,7	774,9	996,5			BSS/bewer. VSB
Effect. Staatsschuld-BBP ratio (%)	26,6	43,8	76,3	75,1	72,3	81,4			BSS/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld-BBP ratio (%)	33,5	53,7	74,2	75	72,3	81,4			BSS/bewer. VSB
Trekking op buitenlandse Leningen (mln. USD)	110,9	113,8	758,8	291,8	186,5	357,9			BSS
Tot. schuldenlast betal. (mln. USD)	114,9	387,9	393,1	212,7	336,2	262,3			BSS/bewer. VSB

Kwartaalstatistieken 2018-2020

Betalingsbalans (kasbasis)	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	Bron
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>603,9</u>	<u>555,5</u>	<u>595,9</u>	<u>618,3</u>	<u>646,7</u>	<u>535,6</u>	<u>593,5</u>	<u>672,8</u>	CBvS
• Goud	434,1	393,6	439,4	465,1	492,9	427,9	486,3	552,5	CBvS
• Olie	51,7	48,3	39,6	32,6	51,9	31,6	40,8	30	CBvS
• Rijst en bananen	9,5	10,9	12,9	12,3	13,6	9,8	8,1	12,1	CBvS
• Hout en houtproducten	17,1	19,6	17,3	17,8	20,2	18,9	19,0	31,0	CBvS
• Vis en garnalen	9,8	9,1	9,5	9,7	8,4	7,3	9,2	8,6	CBvS
• Overige goederen	40,9	36,4	34,8	38,5	18,1	18,3	12,7	16	CBvS
• Diensten	40,8	37,6	42,4	42,3	41,5	21,8	17,4	22,6	CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>535,0</u>	<u>670,3</u>	<u>639,7</u>	<u>626,3</u>	<u>586,7</u>	<u>418,7</u>	<u>463,1</u>	<u>403,2</u>	CBvS
• Diensten	120,4	186,7	177,8	172,6	173,2	111,4	123,2	110,7	CBvS
Saldo lopende rek. (mln. USD)	-10,7	-196,0	-107,7	-106,3	26,3	30,4	67,8	150,2	CBvS
Saldo Kap. Fin. rek. (mln. USD)****	194,9	168,6	201,8	199,0	-40,8	-109,8	-75,3	-34,9	CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	59,5	-23,3	13,4	-69,2	-49,0	9,8	-29,9	42,0	CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP) **	-0,3	-5,3	-2,9	-2,9	0,5	0,6	1,6	5,5	CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)**	5,3	4,6	5,5	5,4	-0,8	-2,1	-1,8	-1,3	CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP) **	-5,3	2,0	-0,4	-4,5	-1,4	0,9	0,4	-3,3	CBvS/bew.VSB

	2019	2019	2019	2019	2020	2020	2020	2020	Bron
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
Totale goederen Import transactie basis (mln. USD)	367,8	416,3	446,8	480,8	360,3	387,1	420,3	365,4	ABS-voorlop. cijfers
• Investeringsgoederen	229,1	250,1	258,9	291,7	246,3	187,2	262,3	255,7	ABS
• Consumptie goederen	114,0	147,7	163,4	163,9	93,9	186,1	143,0	92,2	ABS
• Huishoudgoederen	23,3	18,0	23,9	24,4	19,8	13,6	14,6	16,9	ABS
• Overige goederen	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3	0,4	0,6	ABS
Overheidsfinanciën (kasbasis)**									
Financieringstekort inclusief statistische verschillen (% BBP)	-2,7	-3,0	-3,0	-11,5	-2,7	-6,6	1,4		MvF/bewer. VSB
Committeringstekort inclusief statistische verschillen (%BBP)	-1,7	-2,1	-2,4	-11,2	-2,6	-6,6	-1,2		MvF/bewer. VSB

Maandstatistieken 2019 nov. – 2020 okt.

	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Bron
	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2021	2021	

Inflatie (%)

Inflatie – maand tov. maand daarvoor (%)	9,9	7,8	4,9	3,3	2,5	1,7	4,2	6,9	1,5	3,1			ABS
Inflatie – maand tov. maand vorige jaar (%)	17,6	26	31,6	35,2	38,3	40	45,1	54,2	56,4	61			ABS

Internationale Reserve Positie (mln. USD)

Internationale Reserve	554,4	537,9	519,6	527,5	563,5	561,7	551	570,1	550,9	584,7	601,8		CBvS
------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----	-------	-------	-------	-------	--	------

Wereldmarktprijzen in USD

Goud USD/troz	1.592	1.683	1.716	1.732	1.843	1.969	1.922	1.900	1.866	1.857	1.867	1.808	www.kitco.com
Ruwe aardolie USD/vat	32,2	21	30,4	39,5	42,1	43,4	41,1	39,9	42,3	48,7	53,6		Wereldbank

Liquiditeitsquote (M2 in % BBP)** en de stand v/d totale kredietverlening (mln. SRD)

Liquiditeitsquote	50,8	51,0	53,1	54,6	56,0	57,1	82,0	82,5	83,1	83,6			CBvS/bewer. VSB
Stand tot. kredietverlen.	10.126	10.159	10.136	10.542	10.760	10.934	14.457	14.403	14.490	14.535			
Stand kredietverlening a/d overheid	1.787	1.800	1.784	2.193	2.468	2.676	3.789	3.732	3.743	3.748			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d private sector	8.339	8.359	8.353	8.349	8.292	8.258	10.668	10.670	10.747	10.787			CBvS/bewer. VSB

CBvS Wisselkoersen (verkoopkoersen)

SRD/USD (e.o.p.)	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	CBvS
SRD/USD gemiddeld	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	9,8	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	CBvS
SRD/Euro (e.o.p.)	8,3	8,2	8,5	8,5	8,8	9,0	16,7	16,7	17,0	17,6	17,3	17,4	CBvS
SRD/Euro gemiddeld	8,3	8,3	8,2	8,5	8,6	8,9	11,4	16,8	16,9	17,4	17,4	17,3	CBvS

Gemiddelde debet (leen) rentevoeten (%)

SRD kredieten	15,2	15,2	15,2	15,2	15,1	15,0	15,0	15,0	15,1	15,0			CBvS
Interbancaire SRD rente	13,8	14,4	14,4	15,0	12,8	12,5	12,3	12,3	11,9	11,9			CBvS
USD kredieten	8,6	8,5	8,1	8,1	8,1	8,0	7,9	7,9	8,0	7,9			CBvS
Euro kredieten	8,4	8,2	8,2	8,1	8,1	8,1	8,3	8,3	8,3	8,5			CBvS

Overheidsfinanciën (mln. SRD) en Staatsschuld (mln. USD)

Totale inkomsten	470	413	415	396	537	466	563						MvF
Totale uitgaven commiteringsbasis													MvF
Tot. uitgaven kasbasis	962	1.041	2.007	963	885	607	632						MvF
Wet. staatsschuld (mln SRD)	22.355	27.313	28.197	28.681	29.064	29.221	29.441						BSS
Schuld a/d CBvS (mln SRD)	3.821	8.732	9.573	9.573	9.573	9.573	9.573						BSS

	Mrt. 2020	Apr. 2020	Mei 2020	Juni 2020	JuLi 2020	Aug. 2020	Sept. 2020	Okt. 2020	Nov. 2020	Dec. 2020	Jan. 2021	Feb. 2021	Bron
Schuld a/d Alg. Banken (mln SRD)***	2.423	2.443	2.442	2.822	2.962	2.980	3.239						BSS
Effectieve Staatsschuld In mln. USD	<u>2.972</u>	<u>3.630</u>	<u>3.749</u>	<u>3.814</u>	<u>3.867</u>	<u>3.888</u>	<u>3.181</u>						BSS/be- wer. VSB
Buitenlandse Schuld	2.005	2.007	2.013	2.026	2.033	2.051	2.046						BSS/be- wer. VSB
Binnenlandse Schuld	931	966	1.623	1.736	1.788	1.833	1.837						BSS/be- wer. VSB
Wettelijke staats- schuld-BBP ratio (%)**	86,3	105,4	108,8	110,7	112,1	112,7	113,6						BSS/be- wer. VSB
Effectieve Staatsschuld - BBP ratio (%) **	56,8	69,4	71,7	72,9	73,9	74,3	115,6						BSS/be- wer. VSB
Trekking op buiten- landse schuld (mln.USD)	18,1	4,7	11,8	3,7	3,3	13,1	1,4						BSS
Tot. schuldenlastbetal. (mln.USD)	2,1	26,3	10,3	10,6	15,7	7,0	77,5						BSS/be- wer. VSB

e.o.p. = end of period

FDI = Foreign Direct Investment; een negatief FDI saldo geeft aan een vordering van de dochterondernemingen (multinationals) op de moederonderneming.

ABS- Algemeen Bureau voor de Statistiek, IMF- Internationale Monetaire Fonds, CBvS- Centrale Bank van Suriname, MvF-Ministerie van Financiën, BSS- Bureau voor de Staatsschuld

*** Binnenlandse schuld aan de Algemene Banken betreffen schatkistpapier en verstrekte kredieten.

**** Dit is het saldo van vermogensoverdrachten van de financiële rekening van de betalingsbalans.

Uitleg bepaalde begrippen:

1. Overheidsfinancieringstekort is het saldo van overheidsinkomsten minus uitgaven. Als het saldo een tekort is, dan zal dit tekort met het aangaan van schulden gefinancierd moeten worden en daarmee ook de staatsschuld doen stijgen.
2. Overheidscommitteringstekort is het financieringstekort minus de betaalde achterstallige betalingen van de overheid, die betrekking hebben op voorgaande begrotingsjaren.
3. Primair overheidssaldo is het financieringssaldo exclusief de interestbetalingen op overheids-schulden. Het primair saldo geeft aan in welke mate het beleid bijdraagt aan het aantrekken van nieuwe schulden, zonder rekening te houden met betalingen op oude schulden.
4. Om de fiscale impuls voor procycliciteit aan te geven, wordt er van het primair tekort de inkomsten uit de mineralen-sector afgetrokken en het geheel wordt uitgedrukt in procenten van het BBP, exclusief de mineralensector.
5. Het verschil tussen de effectieve en wettelijke staatsschuld is de wisselkoers die gebruikt wordt om vreemde valuta schulden om te zetten in SRD. Bij de compilatie van de wettelijke schuld moeten vreemde valuta schulden tegen de jaareinde wisselkoers van het laatst gepubliceerde BBP door het ABS, in SRD worden omgezet. Bij de effectieve schuld berekening, die gebaseerd is op de internationale schulddefinitie, wordt de wisselkoers gehanteerd van het moment, waarop de schuld betrekking heeft.
6. De effectieve schuld-BBP ratio is berekend o.b.v. het BBP (projectie) van het respectieve jaar, terwijl de wettelijke schuld-BBP ratio gebaseerd op de laatste BBP cijfer van het ABS.

Adres: Prins Hendrikstraat # 18
Telefoon: (597) 475286/87
Fax: (597) 472287
Email: vsbstia@sr.net
Website: www.vsbstia.org

Missie

Toegewijd werken aan een competitief ondernemerschap dat hoogwaardige goederen en diensten produceert op een maatschappelijk en milieu verantwoorde wijze.

Visie

De VSB is de toonaangevende vertegenwoordiger en belangenbehartiger van het Surinaams bedrijfsleven en streeft als werkgeversorganisatie naar een leidende rol in de regio.